ТАҚРИЗ

ба автореферати Каримзода Хуршед Сафомудин дар мавзуи «Масъалаҳои асосии танзими ҳуқуқии муомилоти сарватҳои асъорӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи гражданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалии хусусӣ. (ш. Душанбе, 2025. – 44 саҳ.).

Раванди ташакули танзими ҳуқуқии муомилоти сарватҳои асъорӣ дар низоми ҳуқуқӣ мавқеи асосӣ дорад, зеро онҳо аз маҷмуи бисёрсатҳаи муносибатҳои иқтисодӣ ва ҳуқуқӣ иборат мебошанд. Дар ин замина, Кодекси мадании Ҷумҳурии Тоҷикистон дар боби 7 ва 8 бо номҳои «Ашё» ва «Коғазҳои қиматнок» меъёрҳои мушаххасеро пешбинӣ намудааст, ки пул, асъор, коғазҳои қиматнокро дар бар гирифта, мафҳум ва моҳияти онҳоро муқаррар мекунад. Масъалаҳои татбиқи меъёрҳои мазкури КМ ҶТ асоси автореферати диссертатсияи Каримзода Хуршедро ташкил медиҳад. Автореферат дар шакли матн дар ҳаҷми 44 саҳифа пешниҳод шудааст. Бояд қайд намуд, ки автореферат аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, қисмҳои асосии таҳқиқот (фишурда), хулоса ва тавсияҳое, ки дар он ҷамъбасти мухтасари таҳқиқот дарҷ гардида, инчунин феҳристи интишороти муаллиф доир ба мавзуи диссертатсия иборат мебошад.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ. Мавзуи диссертатсияи Каримзода Хуршед ба масъалаҳои мубраму муҳимми ҳуқуқи маданӣ ва соҳибкории Ҷумҳурии Тоҷикистон – масъалаҳои асосии танзими ҳуқуқии муомилоти сарватҳои асъорӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шуда, аҳаммияти он бо рушди муомилоти сарватҳои асъорӣ ва ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои иштирокчиёни ин муносибатҳо ба таври назаррас баланд мебошад. Дар ин росто, таҳқиқоти мазкур барои такмили қонунгузории маданӣ ва соҳибкории кишвар ва

самаранокӣ дар амалишавии муносибатҳои муомилоти сарватҳои асъорӣ саҳми назаррас гузошта метавонад.

Дар автореферати мазкур мавзуи таҳқиқот ба таври мукаммал ва ҳамаҷониба пешниҳод шудааст, ки аз қисмҳои муҳим: муқаддима, мақсад ва вазифаҳо, объект ва предмети таҳқиқот, асосҳои назариявӣ ва методологӣ, навгонии илмӣ, аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ, натиҷаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ иборат мебошад.

Муаллиф дар таҳқиқоти худ аз усулҳои гуногуни илмӣ ба таври муассир истифода бурда, ба хулосаҳои дақиқу боэътимод омадааст, ки ба раванди такмили қонунгузории маданӣ ва соҳибкории Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат хоҳанд кард. Ба таври махсус таъкид кардан лозим аст, ки муаллиф оид ба мушаххас намудани мафҳум, хусусиятҳои асосӣ ва моҳияти асъор дар соҳаи муомилоти сарватҳои асъорӣ, такмили истилоҳоти ҳуқуқӣ, муайян намудани асосҳои ҳуқуқӣ ва таҳияи тавсияҳо барои такмили қонунгузории маданӣ ва соҳибкорӣ пешниҳодҳои амалӣ ва бунёдӣ кардааст. Аз ҷумла, муаллиф баён медорад, ки «таҳқиқи қонунгузории амалкунанда дар соҳаи муносибатҳои асъорӣ имкон медиҳад, ки камбудиҳои ҳуқуқӣ ошкор ва роҳҳои бартараф кардани онҳо пешниҳод гарданд, ки ин барои эҷоди механизми муассир, мутавозин ва пайдарпайи танзим хеле муҳим аст» (саҳ. 4).

Аз андешаҳо ва хулосаҳои дигари дар автореферат пешниҳодшуда маълум мегардад, ки таҳқиқоти мазкур ба таври амиқу ҳамаҷониба таҳия шуда, аз ҷиҳати илмӣ асоснок мебошад. Ин таҳқиқот бо пешниҳоди хулосаҳо ва тавсияҳои мушаххас ва дақиқ метавонад ҳамчун манбаи боэътимод ва муфид барои такмил ва ғанӣ гардонидани меъёрҳои Кодекси маданӣ ва қонунгузории соҳибкории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муомилоти сарватҳои асъорӣ истифода шавад.

Дар натиҷаи баррасии мазмун ва муҳтавои автореферати мазкур метавон гуфт, ки таҳқиқоти мазкур дар самти масъалаҳои асосии танзими

ҳуқуқии муомилоти сарватҳои асъорӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳми назаррас дорад. Муаллиф дар равиши таҳқиқоти худ масъалаҳои пешгузошташударо бо усули илмӣ ва таҳлили ҳамаҷониба баррасӣ намуда, натиҷаҳои мушаххас ва боэътимодро ба даст овардааст.

Бо вуҷуди ин, муаллиф баён мекунад, ки сарватҳои асъорӣ дар муомилоти маданӣ, ки ба меъёрҳои миллӣ ё байналмилалӣ ҷалб шудаанд, иштирок мекунанд. Масалан, дар Италия ширкатҳо вазифадоранд, ки дар бораи фаъолияти муомилоти калони асъорӣ гузориш диҳанд, то аз захираи ғайриқонунӣ ҷилавгирӣ кунанд. Мубодилаи сарватҳои асъорӣ ё истифодаи онҳо ҳамчун гарав тавассути қонунгузорӣ дар шартномаҳо ё ҳуқуқи моликият имконпазир аст (саҳ. 18).

Бо вуҷуди ин, қайд кардан ба маврид аст, ки дар матни автореферат баъзе масъалаҳои баҳсталаб ба назар мерасанд. Аз ҷумла, дар пешниҳоди 8.1. муаллиф баён медорад, ки баррасии имкони навсозии пойгоҳи истилоҳот дар доираи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи танзими асъор ва назорати асъор” аз 13 июни соли 2013, №964 низ зарур аст. Иваз кардани ибораи “амалиётҳои асъорӣ” ба “ҳаракати захираҳои асъорӣ” (саҳ. 12).

Муаллиф нишон медиҳад, ки чӣ гуна меъёрҳои қонунгузорӣ, ки муносибатҳои асъориро идора мекунанд, шаффофият ва мантиқиро дар истифодаи захираҳои асъорӣ кафолат дода, ба устуворӣ ва пешгӯишавандагии ҳаракати ҷараёнҳои асъорӣ дар сатҳи ҷаҳонӣ мусоидат мекунанд. Аз диссертант хоҳиш карда мешавад, ки дар раванди ҳимояи ошкоро ин масъаларо дар сатҳи дахлдор равшан созад.

Новобаста аз эроди зикргардида, бояд қайд намуд, ки аз ҷониби муаллиф кори илмӣ-таҳқиқотии мукаммал, эҷодкорона ва илмӣ-тахассусӣ анҷом дода шудааст, ки дар он ҳалли масъалаи мубрами имрӯзаи хуқуқи маданӣ ва соҳибкорӣ пешниҳод гардидааст. Таҳқиқоти

диссертатсионии Каримзода Хуршед Сафомудин дар мавзуи «Масъалаҳои асосии танзими ҳуқуқии муомилоти сарватҳои асъорӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба бандҳои 31, 33, 34, 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи гражданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалии хусусӣ мебошад.

Тақриздиҳанда:
сармутахассиси шуъбаи ҳуқуқи
дастгоҳи Раиси шаҳри Душанбе,
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ Давлатзода К.Д.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе,
н. Сино, к. А. Ғуломов, 35, хонаи 9
E.mail: komron231823@gmail.com
Тел: корӣ 221-06-10
Мобилӣ 93-823-18-23

Имзои Давлатзода К.Д.-ро тасдиқ мекунам:
Мудири шуъбаи кадрҳои дастгоҳи
Раиси шаҳри Душанбе Сайдуллозода Ф. Ф.

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН * ДАСТГОҲИ РАИСИ ШАҲРИ ДУШАНБЕ * РЕСПУБЛИКА ТАДЖИКИСТАН * АППАРАТ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ГОРОДА ДУШАНБЕ
ШУЪБАИ КАДРҲО
ОТДЕЛ КАДРОВ

Суроғаи муассиса: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 42.
Тел.: +992 (37) 223-06-10
e-mail:dushanbe80@yahoo.com
«30» 07 2025